De Ijzertijd (aanvullingen)

Een natuurlijke waterbron ontstaat meestal doordat regenwater in een hoger gelegen gebied door een doorlatende grondlaag (bv. uit kalksteen of zandsteen) sijpelt. Het water zakt tot het een ondoorlaatbare laag tegenkomt (bv. klei). Die laag fungeert als een soort afvoerpijp waarlangs het water verder geleid wordt. Tot het op een gegeven moment door de aarde weer naar buiten komt. [1]

(uit https://www.quest.nl>natuur>geologie)

Zand zorgt ervoor dat water makkelijker doorsijpelt. De grond droogt dus snel op en warmt ook sneller op in het voorjaar. Het spitwerk gaat ook makkelijker. Nadeel is dat voedingsstoffen voor de plant uitspoelen en dat er in een droge periode weinig water voor de plant beschikbaar is.

Leem en klei houden het water en de voedingsstoffen beter vast. Ze zijn dus vruchtbaarder dan zandgronden. Nadeel is dat de grond langer nat blijft na een regenbui. Een kleigrond omspitten vraagt een goede conditie.

(uit www.landelijkegilden.be)

Hoe kleiner de deeltjes, hoe groter hun totale deeltjesoppervlak waarmee ze water en voedingsstoffen kunnen vasthouden (bv. leem t.o.v. zand).

(uit https://www.mijntuin.org.be)

Bij kleideeltjes die uit positieve en negatieve ionen bestaan kunnen water en mineralen beter vastgehouden worden.

(wikipedia)

Stikstof, fosfor en kalium zijn belangrijke voedingsstoffen voor planten. Ze zijn in de aarde aanwezig als mineralen, door bemesting (dierlijke mest of kunstmest), door plantenafval (bv. compost, rivierslib). De plant neemt deze stoffen via haar wortels op uit het grondwater.

(uit www.vlm.be, trefwoord planten voedingsstoffen)

Hoe kregen de eerste landbouwers in onze streken in de metaaltijden deze kennis onder de knie. Wellicht was deze al duizenden jaren van generatie op generatie doorgegeven en oorspronkelijk eerder toevallig ontdekt. Bij zware arbeid kon men wel de beter bewerkbare gronden ontdekken. De vruchtbare gronden staken er dan uit door hun grotere opbrengst, al of niet na bemesting. Te droge of te natte gronden waren minder gewenst. Wanneer ze hier aankwamen zullen naast de aanwezigheid van een rivier, ook de beschikbaarheid van weilanden langsheen de rivier, maar ook van vruchtbare akkerlanden van belang zijn geweest om zich te vestigen. Hadden ze oog voor vruchtbare gronden of werd dit proefondervindelijk en toevallig vastgesteld zodat ze al of niet konden verder trekken?

In 2005 werd de toponymische kennis over alle Vlaamse gemeentenamen bijeengebracht door F. Debrabandere en anderen. Een eerste woordenboek verscheen in 2010. In 2022 komt er een tweede editie met correcties, aanvullingen nieuwe taalkundige inzichten.

[1] Dergelijke bronnen trokken de aandacht van bv. de eerste landbouwers uit de metaaltijden. Verschillende oude bron-toponiemen zijn hiervan nog een stille getuige.

Op basis van de oudst bekende spelling wordt een verklaring gegeven. Hierbij spreken de auteurs van een Belgische of Voor-Germaanse laag, een Gallo-Romeinse laag en een Germaanse laag. Voor sommige namen geven de taalwetenschappers verschillende hypothesen.

(uit Vlaamse Stam, 2022, nr. 3, p. 356)

Caesar valt Gallië binnen en gebruikt de Romeinse angst voor Gallische invasies als motor voor zijn eigen ambitie. Zijn rivaal is Pompeius die in het oosten grote militaire successen heeft behaald. Het verslag van zijn Gallische veldtocht is neergeschreven in De bello Gallico. Er is een negende eeuwse kopie hiervan die in Amsterdam bewaard wordt.

De Galliërs, hier dus de Belgische volksstammen, leefden van de landbouw. Ze hielden kippen, geiten, koeien en varkens. Ze leven in woonstalhuizen met rieten daken, samen met hun dieren. De mensen dragen linnen kledij. De gezouten Menapische hammen afkomstig van de zwarte Menapische varkens die rondliepen rond de woonstalhuizen, werden al uitgevoerd naar Rome.

De Romeinse legioenen -elk legioen telde minstens 6.000 mannen- trekken in het najaar nar winterkampen in de buurt van Namen en eisen het Gallische graan op. De Eburonen zijn met ongeveer 40.000 mensen en het graan dat ze zo niet voor zichzelf kunnen gebruiken, zet kwaad bloed. Er komt in het zuidwesten van Limburg een eerste aanval van de Eburonen. Hun leiders waren Ambiorix en Catuvolcus. [2]De Romeinen trekken zich terug en worden overtuigd door Ambiorix om tijdig weg te trekken voor een Germaanse inval. Hij biedt als 'hun vriend' een veilige doortocht door zijn gebied. Zwaar gepakt en beladen trekken de Romeinse garnizoensoldaten doorheen de vallei van de Jeker, op de grens van België en Nederland. Een gans garnizoen wordt er aangevallen en nagenoeg voor de helft uitgemoord.

Over deze nederlaag tegen een onervaren Gallisch 'leger' met krijgers die doorgaans geen helmen of maliënkolders droegen, maar wel over het algemeen groter van gestalte waren dan de Romeinen, schrijft Caesar o.a. dat de Belgae de dappersten waren onder de Galliërs. De krijgers gebruikten slingers om stenen te werpen, en hadden ook zwaarden, speren en lansen . Een metalen halsband (torque) dient als geluksbrenger.

Na deze smadelijke nederlaag breekt hier nog een algemene opstand uit. Caesar stuurt een strafexpeditie van zeven legioenen wat leidt tot een slachtpartij. Van de ongeveer vier miljoen Galliërs worden er een kwart vermoord, een kwart blijft zwaar verminkt achter en nog een kwart wordt als slaven weggevoerd. Vele boerderijen worden in brand gestoken. Vooral de Eburonen kregen het zwaar te verduren.

In 1997 wordt een goudschat met o.a. 116 munten van de Eburonen en 38 munten van de Nerviërs door een jonge Haspengouwse fruittelere gevonden. De munten vertonen nagenoeg geen slijtage en zijn wellicht in een lokaal muntatelier gemaakt. De munten bevatten naast goud ook een hoeveelheid koper. Meer dan waarschijnlijk diende ze om externe hulptroepen te betalen in de strijd tegen Caesar.

[2] De Romeinse legerleiders Cotta an Sabinus discussiëren lang over het aanbod om zich terug te trekken.

Een paard met drie stippen op een Eburoonse munt.

Een *triskeles* of driebeen op een Eburoonse munt.

Gallische krijgers (let op de ‘torque’ rond de hals)

(uit Het verhaal van Vlaanderen, CANVAS, 8.1.2023)

Bij de aanleg van voetbalvelden aan de Keiskant (Sint-Gerolfstraat 16, ten noorden van Deinsesteenweg) in Drongen heeft de Dienst Stadsarcheologie van de stad Get in 2009 een aantal opgravingen uitgevoerd. Er werd gewerkt met proefsleuven (25-tal).

Enkele kuilen (diameter 120 tot 200 cm) waren gevuld met verbrand leem, fragmenten handgevormd aardewerk, ook weefgewichten. De datering ligt voorlopig op Vroege Ijzertijd-Vroege La Tène-periode.

De site ligt op iets hoger gelegen zandgronden (kouterrug) met op geringe diepte een lemig substraat. Er worden ook sporen gevonden uit de Gallo-Romeinse periode.

(uit G. Stoops, KVE Drongen dribbelt over Romeinse weg, Dronghine, jaarboek 2010, P. 73)

Direct na het proefsleuvenonderzoek volgde een vlakdekkende opgraving (1,1 ha, zones A en B), deels binnen de proefsleuven, deels ten westen ervan (kaart afbeelding 2). Er werden 294 sporen opgetekend. Verschillende sporen verwijzen naar een latere bewoningsfase.

Sommige sporen (bv. S183) duiden zelfs op een Neolithische aanwezigheid ter plaatse. In een kuil (diameter ca 1 m) werd onderaan een houtskoollens met brandresten gevonden. Hierin troffen de archeologen nog kleine fragmenten verbrand bot en aardewerk aan. De 14C-datering werd uitgevoerd op het houtskool.

Bij de machinale afgraving van de teellaag werd ander lithisch materiaal gerecupereerd dat verwijst naar het Neolithicum en zelfs het Mesolithicum: o.a. een klingfragment en een pijlpunt.

Verspreid op het terrein werden een 5-tal kuilen verder onderzocht. Dit zijn de enige restanten van een nederzetting. Paalsporen (paalgaten) van deze nederzetting ontbreken. Mogelijk zijn deze verdwenen door erosie. Ook de latere zwaardere paalsporen uit de Romeinse tijd waren uiterst ondiep.

In kuilen 18, 35, 45, 52 en 111 (waarvan de eerste 3 uit de proefsleuven kwamen) werden er in totaal 581 scherven gevonden. De auteur spreekt zowel over aardewerk –als keramiekfragmenten en bedoelt daarmee gebakken klei.

Minder dan een kwart van de scherven is fijnwandig met een fijnere klei als basismateriaal, verschraald met fijn schervengruis. De meerderheid van de scherven is ruwwandig met grovere klei en verschraald met grover schervengruis. De waargenomen kleuren variëren: tinten van bruin, zwart en grijs. Zowel het fijnwandige als het grofwandige aardewerk kon verder worden geëffend of ruw afgewerkt.

Spoor 45 vormt waarschijnlijk een leemwinningskuil (3,75 bij 2 m), mogelijk gebruikt om de wanden van huizen of spiekers af te werken (p. 121). Naast een beperkt aantal aardewerkscherven trof men een spinschijfje aan (afbeelding 14, diameter ca 3 cm, met centraal gat). Sommige potten vertonen sporen van vingertopindrukken e van aangebrachte groeven (afbeelding 13.2 en 13.3). Interessant is de indruk van een graankorrel op het gebakken spinschijfje. Een 14C-datering op een houtskoolfragment geeft de Late Bronstijd aan. ER werd verder geen besmeten aardewerk aangetroffen, typisch voor het einde van de Late Bronstijd.

In spoor 18 –diameter 1,2 m- werd verbrand leem en fragmenten aardewerk gedumpt. Er werden geen sporen gevonden van een in siut verbranding in de kuil (P. 122). Hier werden wel besmeten oppervlakken terug gevonden (afbeelding 12). Men kon een potvorm reconstrueren uit de gevonden scherven (afbeelding 15 en 13.5, hoogte ca 20 cm, voet ca 10 cm, besmeten buik met verticale

groeven aangebracht wellicht met een spatel (P. 122).Het bovenste deel van de schouder is geëffend. Men spreekt hier over Harpstedtpotten.

Verder werden nog scherven van kommen (bv. figuur 13.6, voet ca 20 cm, hoogte ca 5 cm) ontdekt. Voor spoor 18 werd geen 14C-datering uitgevoerd. De vondst van de Harpstedtpot wijst in de richting van de Vroege Ijzertijd. Er werden ook een aantal fragmenten van weefgewichten opgemerkt (afbeelding 13.12) met een ronde doorsnede, en een konisch langgerekt lichaam (?). Voor het aardewerk werd ook vergeleken met andere vondsten (bv. Sint-Gillis-Waas).

Ook spoor 52 (diameter 2 m) vertoonde geen sporen van in situ verbranding. Hier werd het grootste aantal aardewerkscherven gevonden. Op een aantal scherven werden kamsporen waargenomen (afbeelding 16.3, 6). Een 14C-datering op het houtskoolfragment uit de kuilvulling duidde de Vroege Ijzertijd aan. Het gevonden aardewerk komt hiermee overeen. Er is een belangrijk aandeel van besmeten scherven. Het ontbreken van echt scherp geknikte potranden stemt overeen met de 14C-datering (p. 125). Ten slotte wordt nog verwezen naar talrijke sterk verbrande fragmenten van huttenleem. Spoor 35 (diameter 0,75 m) is sterk gelijkend op spoor 52 qua vondsten. Hier zijn ook geen scherven ontdekt van het bovenste deel van een grote voorraadpot (afbeelding 17.5, opening ca 20 cm). Dit spoor bevindt zich centraal in een Romeinse spiekerachtergrond.

In kuil S111 tenslotte werden naast aardewerkscherven, ook een grote brok verbrand huttenleem, een ijzerfragment en een rood beschilderde scherf ontdekt.

Op spoor 45 na kunnen de andere sporen gedateerd worden in de Vroege Ijzertijd. Dit wordt onderbouwd door de 14C-datering en het ontbreken van scherp geknikt materiaal (typisch voor Vroege La Tène-tijd, p. 129) en het frequent voorkomen besmeten wanden. Ook het minder voorkomen van spatel- en nagelindrukken (ook meer in Vroege La Tène-tijd) wijst hier op.

De weefgewichten e spinschijfjes wijzen op een lokale ambachtelijke activiteit. Het verbrand huttenleem in de afvalkuil kan wijzen op rituele handelingen waarbij een nederzetting verlaten werd. Verder onderzoek naar dit fenomeen is nog nodig.

Er werden geen sporen gevonden uit de laatste vier eeuwen voor onze tijdrekening (p. 145). In de eerste twee eeuwen van onze jaartelling zal er terug een Romeinse aanwezigheid worden vastgesteld.

De auteur gebruikt dus ook diverse scherfkenmerken als dateringselement voor het aardewerk van de Vroege Ijzertijd : kamsporen en besmeten oppervlakken voor einde Late Bronstijd, en vinger- en spatelindrukken, ook sterke randknikken aan potopeningen bovenaan voor Vroeg La Tène. Er is ook een grote uniformiteit van vormtypes, vooral van de randen.

(uit G. Stoops, W. De Clercq, G. De Mulder, Sporen uit de Ijzertijd en de Romeinse periode op de plaats van de huidige voetbalvelden aan de Keiskant, Dronghine, Jaarboek 2013, p. 113)

Tot 1960 lag het kerkhof van Drongen in de Antoon Catriestraat en voor 1858 rond de oude parochiekerk. Sindsdien is aan de Mariakerksesteenweg, niet zo ver van de R4, het nieuwe kerkhof gelegen.

N.a.v. uitrustingsplannen aan dit nieuwe kerkhof werd vooraf in 2017 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Stadsarcheologie Gent. Twee jaar later startte dan een grondonderzoek over een grotere zone (figuur 4). De projectzone is gelegen op een dekzandrug langsheen een oude

Leiemeander.[3] De lokale hoogte bedraagt 8 à 10 m. Blijkbaar lag er in het westen ook een bredere waterloop die het water in noordwestrichting afvoerde.

Uit de steentijd werden er een 35-tal lithische sporen gevonden gemaakt uit silex uit de ruime regio Rijsel-Doornik. De auteur geeft geen verdere detailinfo over de vondsten, ze zouden slechts ten dele te dateren zijn: van het Mesolithicum (of zelfs ouder) tot de tweede helft van het Neolithicum (of jonger).

Er werden diverse sporen uit de metaaltijden gevonden waaronder een kringgreppel (diameter ca 20 m) en het restant van een grafheuvel uit de Bronstijd. Uit de vulling van de greppel werd materiaal uit de Ijzertijd gerecupereerd. Zulke grafheuvels bleven lang zichtbaar in het landschap, en bleven dus een aantrekkingspunt voor latere bewoners.

Iets ten noorden van de grafheuvel liep een bredere gracht (figuur 5). Uit de opvullingslaag komen concentraties aardewerk uit de Vroege Ijzertijd. Een tweede greppel loopt wat zuidelijker en dwarst de kringgreppel van de grafheuvel. De auteur suggereert dat deze grachten kunnen wijzen op erfafscheidingen.

In de noordhoek van de projectzone werd een volledige huisplattegrond gevonden. De paalkuilen duiden een drieschepige plattegrond van 13 m op ongeveer 7 m aan (gedateerd Vroege Ijzertijd). Er waren ook sporen van de standgreppel voor de vlechtwerkwand. Gelijkaardige plattegronden (type Oss 3A) werden ook te Aalter-Kerkhof en Aalter-Lostraat gevonden.

In de nabijheid ligt een zespalig bijgebouw. Er werden geen vondsten verzameld die een datering kunnen geven. Er was wel een gelijkaardige paalkuilenvulling zoals bij het woonhuis.

Aan de andere zijde van het huis werd een haard waargenomen (figuur 6) met een sterke concentratie aan aardewerkscherven. Volgens de auteur is deze vergelijkbaar met het exemplaar van Drongen-Keiskant en heeft dit mogelijk te maken met een verlatingsritueel. Er wordt geen verdere beschrijving gegeven van de gevonden scherven.

Tenslotte wordt nog gesproken or een kleinere plattegrond ten zuiden van het woonhuis, mogelijk een gebouw of twee kleinere spiekers. Er is ook een tweede haardje (diameter ca 100 cm) met o.a. aardewerkfragmenten (verschraald met divers materiaal). Deze sporen worden wel benoemd, maar niet aangeduid op de kaart. Op basis van vergelijkingen met andere vondsten benoemt de auteur een datering uit de Ijzertijd (zelfs 400 v.C. voor het tweede haardje).

Ook hier werden latere vondsten uit de Romeinse periode gevonden.

Conclusie: deze zandrug aan de Leie bleek een aantrekkingsplaats voor de mens over diverse periodes heen.[4]

(uit G. Stoops, C. Swaelens, R. Bakx, Metaaltijden, Romeinse periode en een Engels legerkamp, Dronghine, jaarboek 2020, p. 228)

Figuur reconstructie lijkverbranding en brandstapelresten in kuil

(uit Toerisme Oost-Vlaanderen, 1987, nr. 2, P. 54)

[3] Dit is nieuwe info!

[4] Met wellicht geen continue bewoning.

Uit een onderzoeksrapport vaan het Agentschap Onroerend Erfgoed kwamen een aantal bevindingen aangaande Ijzertijdvondsten op de speelplaats van de Sint-Maartencampus te Beveren (2014). Er hadden al graafwerken tot 2 m diep plaatsgevonden n.a.v. een nieuwbouwproject en twee leerkrachte hadden merkwaardige verkleuringen in de bodem opgemerkt. Een deel van het terrein was nog niet verstoord door graafwerken.

De site is gelegen op de uitloper van de Beverse zandrug op een hoogte van 10 à 11 m. Op het al weggegraven oppervlak werden drie waterputten waargenomen.

Waterput 1 was te zien als een ovale kuil (3,5 x 3 m) en kende een viertal fasen van aanleg/heruitgraven. De put was tot een diepte van 1,4 m onder het niveau van de bouwput bewaard gebleven.

De verschillende vullingspakketten die werden opgemerkt hebben te maken met:

- Een lens[5] verspit zand (oudste fase) ontstaan door de aanleg van de put. Hierop volgden enkele lagen beige-bruin-grijs zand gevormd tijdens het gebruik van de put.
- Fase 2 betrof een heruitgraven van de put in een meer V-vormig profiel. Ook hier volgden enkele lagen gekleurd zand. Hier werden ook enkele vergane paaltjes of takjes vastgesteld.
- In een derde fase werd wat excentrisch een nieuwe put gegraven (cirkelvormig, diameter 35 tot 40 cm). Naar onder toe verstoorde de put enkele lensjes afgewisseld met dunne zandlagen. Van de oorspronkelijke wandstructuren bleef nog de onderste 20 cm ten dele over: hout- en schorsresten die wijzen op een boomstamwaterput.
- De jongste fase 4 betrof een eerder trechtervormige heruitgraving met onderaan een lens met er boven enkele lagen. De wand vertoonde een lens van enkele mm dik organisch materiaal wat wijst op een met takkenvlechtwerk beschoeide waterput.
- De waterput kende ook nog een fase van opgraving/opvulling.

Waterput 2 had een minder circulaire opbouw (diameter ongeveer 2,2 m) met een U-vormige doorsnede, bewaard tot 1,1 m diep.

Het oudste vullingspakket was weer ‘geremanieerd autochtoon’ zand met bovenop enkele gekleurde lagen. Op de bodem van de put bevond zich het restant van een deels bewaard paaltje. In een tweede fase had een heruitgraving plaats waarvan het vullingspakket bestond uit spoellensjes. Opmerkelijk was de grote concentratie scherven die in deze put werden opgegraven.

Waterput 3 was erg ovaal (3,1 x 2,6 m) met een vlakke bodem en ongeveer 1,1 m diep bewaard. Gelijkaardig aan waterput 2 kende men hier een tweetal fazen van aanleg/heruitgraven. De jongste lagen van fase 1 vertoonde een humeus karakter wat te wijten is aan organisch materiaal dat in de put terecht kwam. Ook de jongste lagen van fase 2 vertoonde dit karakter.

<De auteur gaat niet verder in op het waarom van deze waterputten. Zij wijzen op een lokale bewoning waarbij lokaal aan waterwinning werd gedaan. In de directe omgeving was er voor de bewoners immers niet direct een waterloop.>

Op het nog niet weggegraven deel van de site werd nog een kuil opgemerkt (circulair, diameter 1,3 m). Het vullingspakket bestond hier uit een vijftal verkleurde zandlagen. Hier en daar werden houtskoolstipjes[6] waargenomen.

---

[5] Met ‘lens’ bedoelt men archeologisch wellicht een lensvormige zone die zichtbaar wordt bij het opgraven.
[6] Houtskool: verkoold hout, bv. turf, ontstaan door een soort dissociatie in een zuurstofarm milieu waarbij er vrije koolstof ontstaat. Te gebruiken als brandstof. (woordenboek Van Daele)

In totaal werden 363 scherven (vooral uit waterput 2) gerecupereerd die verder werden onderzocht en bepalend waren voor de datering. Het betrof goed tot matig hard gebakken aardewerk met een waargenomen verschraling, vooral schervengruis. In sommige fragmenten werden ook mica en zelfs organisch materiaal, kalkbrokjes, kiezels, verbrand bot als verschraling gebruikt. Er is zowel kwaliteitsvol fijnwandig aardewerk als grof aardewerk Dit laatste toont een grotere kleurvariabiliteit. In waterput 2 was het vooral besmeten grofwandig aardewerk. De fijnwandige scherven, geglad of gepolijst, waren beperkt.

<Welllicht werd ter plaatse leem of klei (?) opgegraven voor het bakken van de potten. Verbrand bot duidt ook op het roosteren van vleesstukken. Hoe de scherven in de putten kwamen: de auteur geeft hierop geen antwoord, mogelijk had dit weer te maken met een ritueel gebruik.>

Een aantal vondsten vertoont verwantschap met Harpstedtachtige[7] vormen (bv. figuur 28-1). Soms is er een groevenversiering aangebracht. Dergelijke vormen werden ook gevonden in Sint-Gillis-Waas/Reepstraat.

Een speciale vondst (figuur 29-10) is een bodem versierd met zogenaamde diamantknoppen en wijst op een Late Ijzertijd-datering. Andere versieringen (Kalenderberg, figuur 29, 3-4) waren populair in de Vroege Ijzertijd en het begin van de La Tène-periode.

Figuur 28-16 toont een onderdeel van een bakplaat met diverse doorboringen, ook gevonden in Sint-Gillis-Waas/Reepstraat.

Algemeen gesteld wijst het gevonden aardewerk op een datering Vroege Ijzertijd (eindfase)-begin La Tène-periode. Veel geknikt aardewerk, typisch voor La Tène 1b, is niet opgemerkt.

Ook in waterput 3 werd een Vroege Ijzertijd-datering voorop gesteld op basis van het gevonden schervenmateriaal. Er was hier ook nog een intacte (!) lage tas (figuur 32). Op enkele wandscherven werden vingertoppen gezien.

14C-dateringen werden uitgevoerd op een houtskoolfragment (put 3) en op een houtfragment (put 1), met respectievelijk een datering Laat-Neolithicum en Midden-Bronstijd. De auteur vermeldt voor het houtskoolfragment op een waarschijnlijk ‘residuele’ herkomst.

Kuil 2 leverde nog extra 89 scherven op met een groot aantal gladde tot licht gepolijste scherven. Het aantal besmeten scherven is beperkt. Enkele versieringen geven een Vroege Ijzertijd-datering, ook bevestigd door twee 14C-dateringen (houtskool).

De waterputten leverden elk ook een staal op voor pollenanalyse. Deze geven een beeld van een sterk bebost landschap met vooral eik, els en hazelaar. Bij de kruiden scoren de grassen het hoogst. Het % graanpollen is met minder dan 1% laag te noemen.

<De 14C-dateringen gaven ook informatie over de boomsoorten els, beuk, wegedoorn en pruim/kers/sleedoorn. In deze periode moet de omgeving dus nog bosrijker geweest zijn, met ook fruitbomen. Er zijn op deze site geen paalsporen terug gevonden.>

(uit K. De Groote et al, Sporen uit de metaaltijden en resten van het Wilhelmietenklooster te Beveren Rapport Onroerend Erfgoed, 2014)

Marc Van Stappen, www.stap-brug.be, 2023

[7] Harpstedt-potten werden ook terug gevonden in Aalter, en zouden wijzen in de richting van de Vroege Ijzertijd.